

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทที่ 6 การประเมิน
ผลการปฏิบัติงาน
ด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก

หัวข้อ

1

ความเป็นมาของดัชนีวัดผลงานหลัก

2

ความหมายของดัชนีวัดผลงานหลัก

3

คุณลักษณะของดัชนีวัดผลงานหลัก

4

ระดับดัชนีวัดผลงานหลัก

หัวข้อ

5

ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก

6

ประโยชน์ของดัชนีวัดผลงานหลัก

7

ปัญหาของดัชนีวัดผลงานหลัก

8

ข้อควรคำนึงของการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก

ความเป็นมาของดัชนีวัดผลงานหลัก

โรเบิร์ต เอส แคปแลน (Kaplan) และเดวิด พี นอร์ตัน (Norton) เสนอแนวคิดการบริหารแบบสมดุล (balanced scorecard) ในการประเมินองค์การไม่ควรให้ความสำคัญแค่ด้านการเงินเท่านั้น แต่ควรประเมินจากทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่

การเงิน (financial perspective)

ลูกค้า (customer perspective)

กระบวนการภายใน (internal process perspective)

การเรียนรู้และการเติบโต (learning and growth perspective)

ความเป็นมาของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

- องค์กรต้องกำหนดดัชนีวัดผลงานหลัก (key performance indicator: KPI) เพื่อวัดความสำเร็จของงาน
- KPI มุ่งพัฒนางานที่สำคัญ แก้ไขปัญหา และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์งาน
- KPI มีความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์และดัชนีผลงานหลัก

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์และดัชนีวัดผลงานหลัก

วัตถุประสงค์	ดัชนีวัดผลงานหลัก	
	เป้าหมาย	ค่าเป้าหมาย
1. เพื่อสร้างกำไรเพิ่มขึ้น	อัตรากำไรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 1 จากปีที่ผ่านมา
2. เพื่อให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ	ความพึงพอใจของลูกค้า	ระดับคะแนน 3.5 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน
3. เพื่อให้จัดการส่งสินค้าได้ตรงเวลา	อัตราการจัดส่งสินค้าได้ตรงเวลา	ร้อยละ 90 ของสินค้าทั้งหมด
4. เพื่อให้พนักงานได้รับการพัฒนา	จำนวนวันที่เข้ารับการฝึกอบรม	ตั้งแต่ 10 วันต่อปี

ที่มา: ปรับปรุงจาก ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2558, หน้า 214

ความหมายของดัชนีวัดผลงานหลัก

ดัชนีที่ใช้วัดหรือประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงรูปธรรม
เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ

คุณลักษณะของดัชนีวัดผลงานหลัก

1

ข้อมูลถูกต้อง
และเพียงพอ

เป็นข้อมูลที่เป็นจริง
มิใช่สร้างตัวเลขขึ้นมา
และมีตัวเลขเพียงพอ
ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

2

สะท้อนถึงผลงาน
ตามหน้าที่
ภาระงานที่ต้องทำ
นำมากำหนด
เป็น KPI

3

สอดคล้องกับ
กลยุทธ์ขององค์การ
กำหนด KPI
เชื่อมโยงกับกลยุทธ์
ขององค์การ และ
หน่วยงาน

4

เฉพาะเจาะจง
พิจารณาจาก
ขอบเขตหน้าที่
จำนวน KPI ควร
อยู่ระหว่าง 3-5 ข้อ

คุณลักษณะของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

เอกสารบรรยายลักษณะงาน ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์		
หน้าที่หลัก/กิจกรรมหลัก (key responsibilities and activities)	วัตถุประสงค์หลักของงาน (key objectives)	ดัชนีวัดผลงานหลัก (key performance indicators)
งานฝึกอบรม - วางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาและฝึกอบรม - วางแผนการพัฒนาและฝึกอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว - ติดตามผลการดำเนินการฝึกอบรม - ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาและฝึกอบรม	- ประสิทธิภาพในการฝึกอบรม - ประสิทธิภาพ (ความสามารถของบุคลากร) - ผลกระทบต่อองค์กร (ผลงาน)	- ร้อยละ บุคลากร ที่มีทักษะเพิ่มขึ้นจากจำนวนบุคลากรที่เข้ารับการอบรมทั้งหมด - ร้อยละ บุคลากร ที่มีผลงานดีกว่ามาตรฐานจากจำนวนบุคลากรที่เข้ารับการอบรมทั้งหมด
งานบริหารผลตอบแทน - กำหนดนโยบายด้านผลตอบแทน - พัฒนาทบทวนระบบการจ่ายผลตอบแทน - ให้คำปรึกษาแนะนำผู้บริหารเกี่ยวกับการหาผลตอบแทน - ออกแบบและกำหนดรูปแบบการจ่ายผลตอบแทน	- แข่งขันได้ - ดึงดูดบุคลากรภายนอกได้ - เป็นธรรมกับบุคลากร - ความพึงพอใจของบุคลากร - ต้นทุนบุคลากรที่เหมาะสม - ความถูกต้อง	- จำนวนครั้งที่เกิดผลกระทบต่อค่าจ้างของบุคลากรภายใน - ร้อยละ ต้นทุนบุคลากรจากต้นทุนทั้งหมด - จำนวนครั้งที่เกิดข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการจ่ายผลตอบแทน

ตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสาร
บรรยายลักษณะงานที่กำหนด
ดัชนีวัดผลงานหลัก

คุณลักษณะของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

5

วัดและประเมินได้
คำนวณค่าที่ได้
ออกมาเป็นตัวเลข
เปรียบเทียบกับ
ค่าเป้าหมายได้

6

ทำให้บรรลุได้
กำหนดค่า
เป้าหมาย ไม่ยาก
หรือง่ายจนเกินไป

7

สอดคล้อง
กับความเป็นจริง
ใช้ข้อมูลมากำหนด
KPI และค่าเป้าหมาย

8

กำหนด
ระยะเวลา
กำหนดระยะเวลา
ในการประเมิน
ให้ชัดเจน

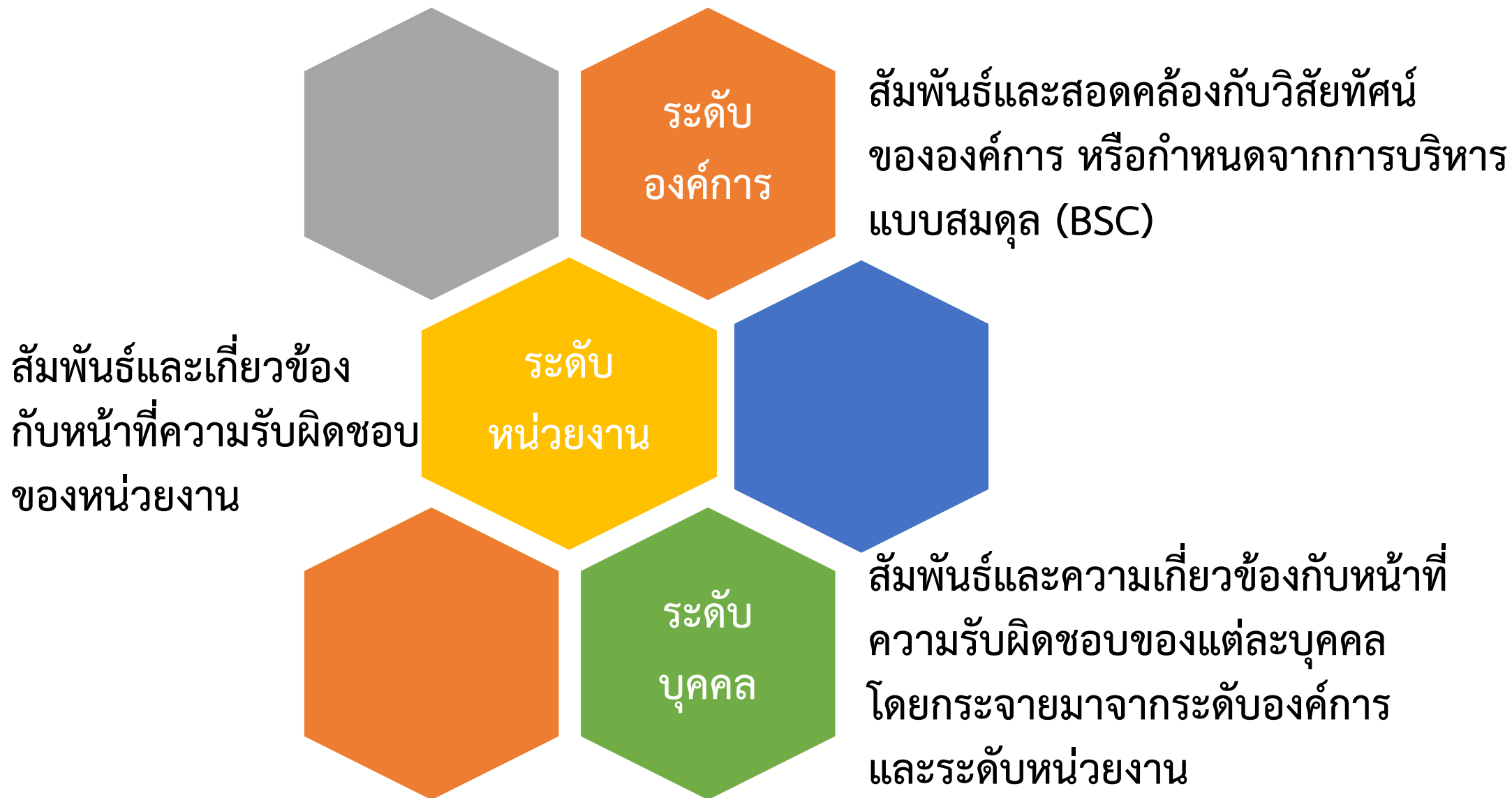
คุณลักษณะของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการกำหนดดัชนีวัดผลงานหลัก

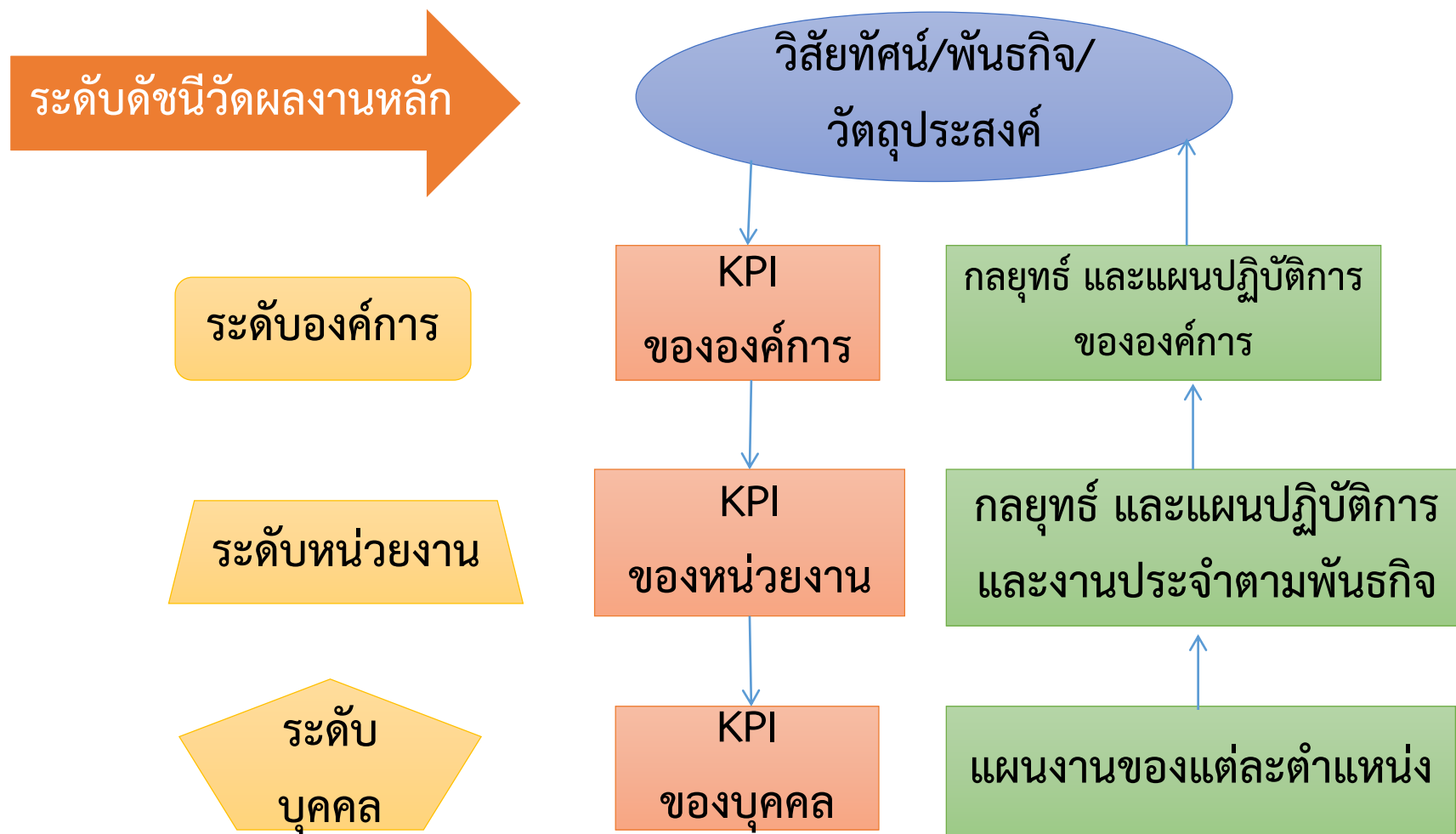
ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายขาย								
ดัชนีวัด ผลงานหลัก	หน่วย วัด	ระยะเวลา เก็บ ข้อมูล	ค่า เป้าหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน				
				ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
1. กำไร	ล้านบาท	ปี	101- 200 ล้านบาท	น้อยกว่า 90 ล้านบาท	91-100 ล้านบาท	101- 200 ล้านบาท	201- 300 ล้านบาท	มากกว่า 301 ล้านบาท
2. จำนวน ลูกค้าใหม่ ที่เพิ่มขึ้น	จำนวน	ไตรมาส	25 ราย ต่อปี	น้อยกว่า 10 รายต่อปี	11-20 รายต่อปี	21-30 รายต่อปี	31-40 รายต่อปี	มากกว่า 41 รายต่อปี
3. ระดับ ความพึง พอใจของ ลูกค้า	คะแนน	ไตรมาส	3.51 คะแนน	น้อยกว่า 3.00 คะแนน	3.01- 3.50 คะแนน	3.51- 4.00 คะแนน	4.01- 4.50 คะแนน	มากกว่า 4.51 คะแนน

ที่มา: อาจารย์ ภูวิทย์พันธุ์, 2553, หน้า 341

ระดับดัชนีวัดผลงานหลัก

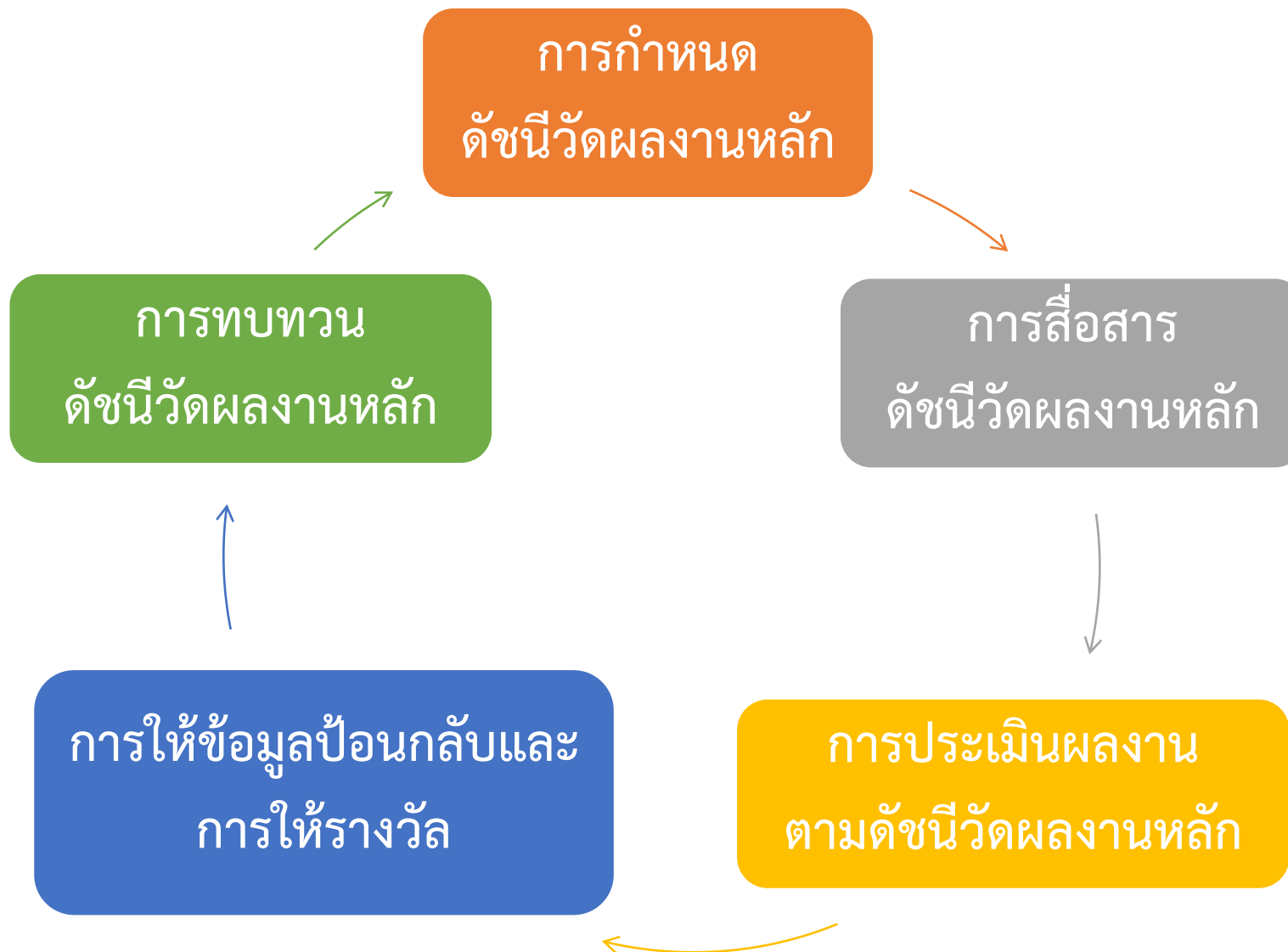
ระดับดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

ภาพที่ 1 ระดับดัชนีวัดผลงานหลัก

ที่มา: วลีษฐ์ พรหมบุตร และเจริญสิน เลิศมหกิจ, 2553, หน้า 14

ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก

ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

1. การกำหนดดัชนีวัดผลงานหลัก

กำหนดดัชนีวัดผลงานหลักระดับองค์การ ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลที่เชื่อมโยงกัน โดยจัดทำรายละเอียดที่สำคัญของดัชนีวัดผลงานหลัก เช่น หน่วยวัดค่าเป้าหมาย สูตรคำนวณ การแปลความหมาย ผู้รับผิดชอบ

2. การสื่อสารดัชนีวัดผลงานหลัก

สื่อสารแบบสองทางและใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกคนรับรู้ถึงเป้าหมายของการปฏิบัติงาน มีความเข้าใจตรงกัน และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น การประชุม

ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานจริงตามดัชนีวัดผลงานหลักที่กำหนดไว้

มีการปฏิบัติทั่วทั้งองค์การ ทำให้พนักงานร่วมกันสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม และนำไปปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในรอบต่อไป

4. การให้ข้อมูลป้อนกลับและการให้รางวัล

องค์การควรให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้พนักงานได้รับรู้ผลงานที่ผ่านมาและปรับปรุงผลงานที่ต่ำกว่าเป้าหมาย ขณะที่พนักงานที่มีผลงานตามเป้าหมายหรือสูงกว่า ควรให้รางวัล เช่น คำชมเชย ยกย่อง โบนัส เงินพิเศษ

ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

5. การทบทวนดัชนีวัดผลงานหลัก

เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นผู้บริหารและฝ่าย HR ควรประชุมเพื่อทบทวนดัชนีวัดผลงานหลักว่าควรจะปรับปรุงหรือเพิ่มเติมดัชนีวัดผลงานหลักใดบ้าง

ประโยชน์ของดัชนีวัดผลงานหลัก

1. การพิจารณาผลการปฏิบัติงาน

พิจารณาผลงานของแต่ละบุคคล
ว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่
และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเฝ้าระวัง
เพื่อลดข้อผิดพลาด และป้องกัน
การปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

2. การติดตามความก้าวหน้า ในการปฏิบัติงาน

ติดตามความก้าวหน้า
ในการปฏิบัติงานของแต่ละคน
ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร
มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
โดยกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย

ประโยชน์ของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

3. การสร้างการยอมรับ และความยุติธรรม

สร้างการยอมรับและความยุติธรรม
แก่ทุกคนในองค์การ ทำให้ประเมิน
ได้อย่างถูกต้อง ลดการใช้ความรู้สึก
และสามารถชี้แจงได้อย่างชัดเจน

4. การสร้างความร่วมมือ กันภายในองค์การ

ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องประชุม
เพื่อตกลงกันถึงการเชื่อมโยง
ดัชนีวัดผลงานหลัก ทำให้ทุกคนรู้เป้าหมาย
และเกิดความร่วมมือ

ประโยชน์ของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

5. เครื่องมือที่ช่วย ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์

เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์ด้านต่าง ๆ เช่น
พิจารณาความดีความชอบ
การปรับเงินเดือน การให้โบนัส
การเลื่อนตำแหน่ง

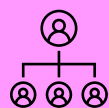
ปัญหาของดัชนีวัดผลงานหลัก

ดัชนีวัดผลงานหลักที่กำหนดขึ้นไม่ใช่ผลงานหลัก พนักงานกำหนดตัวอื่นที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่า

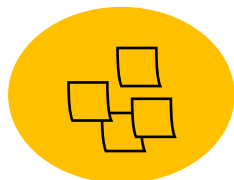

การกำหนดค่าเป้าหมายง่ายเกินไป เพื่อให้ตนเองทำงานสำเร็จตามที่กำหนดไว้

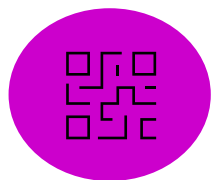

การกระจายดัชนีวัดผลงานหลักของหัวหน้างานให้ลูกน้อง มอบหมายให้พนักงานมีส่วนร่วม ทั้งที่พนักงานไม่มีหน้าที่รับผิดชอบดัชนีวัดผลงานข้อนั้น

ปัญหาของดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

จำนวนดัชนีวัดผลงานหลักมีมากเกินไป เพราะเข้าใจผิดว่าหากมีจำนวนมาก ทำให้ตนเองมีผลงานดีมากขึ้น หรือมีหลายงานที่ต้องรับผิดชอบจึงกำหนดตามภาระงาน

ไม่สามารถวัดเป็นตัวเลขได้ เป็นนามธรรม ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้
หรือมีวิธีการเก็บข้อมูลค่อนข้างยาก

ดัชนีวัดผลงานหลักไม่เชื่อมโยงกัน กำหนดดัชนีวัดผลงานหลักระดับบุคคล
ไม่รองรับต่อเป้าหมายขององค์การและหน่วยงาน

ข้อควรคำนึงของการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก

1

การสนับสนุนจากผู้บริหาร

- ✓ ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง
- ✓ สร้างบรรยากาศให้พนักงานเห็นความสำคัญ ยอมรับและให้การสนับสนุน

2

การมีส่วนร่วมจากพนักงาน

- ✓ พนักงานทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับรู้และนำดัชนีวัดผลงานหลักไปใช้
- ✓ องค์กรสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับพนักงาน

ข้อควรคำนึงของการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก (ต่อ)

3

การจัดทำดัชนีวัดผลงานหลัก
และการนำไปใช้

- ✓ เป็นดัชนีวัดผลงานหลักที่ดี
และมีเป้าหมายที่ท้าทาย
- ✓ ไม่ควรเร่งรีบนำดัชนีวัดผลงานหลักไปใช้
กับระบบการจ่ายค่าตอบแทน

4

การมีระบบข้อมูลสารสนเทศ

- ✓ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสม
- ✓ ใช้งานง่าย สะดวก และปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

กล้าหาญ ภู น่าน. (2559). **การจัดการผลการปฏิบัติงาน**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2557). **การบริหารทรัพยากรบุคคล**. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดียแอนด์พับลิชชิง.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2552). **ตัวอย่างใบกำหนดหน้าที่งาน (job description)**. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

ทิพวัลย์ ติรณะประกิจ. (2556). “**อย่างนี้ต้อง KPI ประจำตำแหน่ง.**” *HR Magazine Thailand*, 11 (126), 43-47.

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2556). **การจัดการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล. (2551). **การบริหารผลงาน ทำจริงทำอย่างไร?**. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

วสีษฐ์ พรหมบุตร และเจริญสิน เลิศมหกิจ. (2553). **วิธีสร้างดัชนีชี้วัดระดับบุคคลที่ได้ผลจริง**. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร. (2552). **การประเมินผลการปฏิบัติงาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2553). **ระบบการบริหารผลงาน**. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยดัชนีวัดผลงานหลัก

จงตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนอธิบายรายละเอียด

1. จงอธิบายความเป็นมาของดัชนีวัดผลงานหลัก
2. จงอธิบายความหมายของดัชนีวัดผลงานหลัก
3. จงคุณลักษณะของดัชนีวัดผลงานหลัก
4. จงอธิบายดัชนีวัดผลงานหลักระดับองค์กร (corporate KPI)
5. จงอธิบายดัชนีวัดผลงานหลักระดับหน่วยงาน (department KPI)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม